

КЛ-КА ПО ПРОПЕДЕВТИКА НА
ВЪТРЕШНИТЕ БОЛЕСТИ
Изх.№ 1514.01 2019 г.
Вх.№ 11/130.01 2019 г.
СОФИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. Димитър Георгиев Попов,
Началник на втора вътрешна клиника с отделения по пулмология и
фтизиатрия и клинична алергология
Медицински институт на МВР, гр. София

Относно: защита на дисертационен труд на тема
**„АФЕКТИВНИ И КОГНИТИВНИ НАРУШЕНИЯ ПРИ ПАЦИЕНТИ СЪС
СИНДРОМ НА ОБСТРУКТИВНА СЪННА АПНЕЯ”**

за присъждане образователна и научна и степен „ДОКТОР”
на д-р РАДОСЛАВ ГЕОРГИЕВ БИЛЮКОВ

Катедра по пропедевтика на вътрешните болести
Медицински факултет, Медицински Университет - София

Професионално направление *7.1.Медицина*
Научна специалност *03.01.17. Белодробни болести*

Научни ръководители: **Проф. д-р Даниела Стоичкова Петрова, дм**
Проф. д-р Вихра Крумова Миланова, дмн

1. Квалификация и професионален път

Д-р Радослав Георгиев Билюков е завършил специалност „Медицина” в МУ - София през 2009 г. Работил е като санитар в МБАЛСМ „Н. И. Пирогов” (2005 – 2006) и в Катедрата по пропедевтика на вътрешните болести (КПВБ; 2008 - 2010). Бил е технически сътрудник в българското Дружество на кардиолозите (2007 – 2009) и в Лабораторията по сънна апнея (2007 – 2010). След успешно положени конкурсни изпити е зачислен за лекар в Пулмологично отделение на КПВБ през 2010 г., асистент и хоноруван асистент от 2012 г. През 2016 г. му е призната специалност по пневмология и фтизиатрия, а в 2017 г. завършва магистратура по публична администрация и здравен мениджмънт в УНСС. Следдипломното обучение на д-р Билюков включва курсове в няколко направления: обща медицина – рентгенова и образна анатомия, генетични основи и фармакотерапия на социално-значимите заболявания, на спешната медицина и биостатистиката. Пулмологичната насока включва обучение по пневмология и фтизиатрия, спиromетрия, двукратно ХОББ и интервенционална пулмология. Допълнена е с медицината на съня, полисомнографското изследване, техники на неинвазивната механична вентилация, сънна апнея и дихателни нарушения по време на сън и мултидисциплинарен подход към неинвазивната вентилация. За оценка на афективните и когнитивни нарушения д-р Билюков е преминал обучение върху основни психотерапевтични умения, когнитивно-поведенческа психотерапия, неврохимични основи на наркоманиите, основа на болката и аналгезията. Част от тези курсове са проведени в европейски медицински центрове.

2. Общо представяне на дисертационния труд

Представен е грижливо разработен и отлично онагледен (18 таблици, 32 фигури, 6 приложения) дисертационен труд в обем 191 стандартни машинописни страници, в съответствие е изисквания регламент на МУ – София.

3. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд е посветен на дихателните отклонения по време на сън и по-конкретно на синдрома на обструктивна сънна апнея (СОСА) в комплексната му връзка с депресивните и когнитивни нарушения, отнесени към промените в циркадния ритъм и нивата на мелатонин в хода на денонощието. СОСА и психичните отклонения показват тенденция към увеличена честота в последните десетилетия във връзка с подобрената диагностика от една страна и удължаването на живота, с условия за развитие на множество заболявания, от друга. Това прави темата на научното изследване много актуална, като резултатите намират пряко практическо приложение.

4. Познаване на проблема

Литературният обзор по темата е задълбочен и показва отличната информираност на докторанта, неговата теоретична подготовка и способност да осмисли критично наличните данни. Цитирани са 199 литературни източника, от които 1 на немски, 12 на български и останалите 186 на английски език, в които три с българско участие. 49 от тях (25%) са от последните 10 години.

5. Адекватност на формулираните цел и задачи на научното изследване

Въз основа на данните от литературата и обобщението на нерешените проблеми са формулирани ясно и с практическа насоченост целта и произтичащите от нея задачи на изследването.

6. Използвани материали и методи на научното изследване

Дисертационният труд обхваща проспективно проучване върху 193 лица – 138 пациенти със СОСА и 55 здрави контроли, подбрани със сходна възраст и индекс на телесна маса. Прецизно са описани включващите и изключващите критерии за пациентите със СОСА, разпределени в 3 групи по тежест, в зависимост от апнея/хипопнея индекса. Обобщените данни са достатъчни по обем, което е предпоставка за получаване на достоверни и практически значими резултати. Подбраните методи са представени систематизирано и достатъчно детайлно. Комплексният методичен подход е съвременен, високо информативен и адекватен на поставената цел за получаване на надежден отговор на задачите, решавани в дисертационния труд. Освен класически използваните клинични, лабораторни и статистически подходи, основният акцент пада върху добре описаните инструментални и психологични методи, сред които невротично-депресивния тест на Т. Ташев. В приложенията са представени скалите за оценка на когнитивните и афективни промени.

7. Анализ и оригиналност на получените резултати и обсъждането им

Получените резултати са представени ясно, изчерпателно и нагледно. Коментирани са компетентно, с изтъкване на причините за отклоненията, включително в светлината на световния опит. Обсъдени са възможните патогенетични механизми, които обуславят връзките между СОСА и тревожно-депресивните симптоми и когнитивни нарушения. Проследена е динамиката в промените им при провеждане на терапия с неинвазивна вентилация. Считаю, че информативната стойност на таблици 13 и 14 ще се повиши ако в тях фигурират изходните нива съответно на АНІ и ESS. Също фигури 29 – 31 и таблици 14 – 18 биха спечелили ако в тях е включена информация и за контролните лица. Присъединявам се към формулираните изводи и приноси на дисертационната работа, но редът им би трябвало да следва този на поставените задачи:

	Задачи	Изводи		Приноси	
1.	Да се изследват тежестта на дихателните нарушения и десатурационните епизоди по време на сън, както и промените в архитектурата на съня при пациенти със СОСА	2	3	2	3
2.	Да се оцени честотата на депресивните симптоми и когнитивните нарушения на пациентите	1		1, 7	
3.	Да се изследва циркадният ритъм на мелатонин при пациенти с дихателни нарушения по време на сън	4		5	
4.	Да се определи зависимостта между нарушенията в циркадния ритъм на мелатонина и проявата на когнитивни нарушения и депресивни симптоми	5, 6			
5.	Да се отчете влиянието на лечение с неинвазивна вентилация върху наблюдаваните параметри	7		4	
	Алгоритъм за поведение при пациенти със СОСА и съпътстващи когнитивни и депресивни симптоми			6	

Връзката на сънната апнея с афективните и когнитивни нарушения не е разглеждана в подобна дълбочина в нашата страна. Новост в световен мащаб е изследването на денонощната секреция на мелатонин при тези пациенти. Въз основа на получените резултати, докторантът предлага практически полезен алгоритъм за диагностика, поведение и терапия, осигуряващ индивидуализиран мултидисциплинарен подход към пациентите с дихателни нарушения по време на сън. Подчертава се необходимостта от ранното им идентифициране и активното търсене на отклонения в психологичния статус. От друга страна, дихателните нарушения по време на сън трябва да се търсят при пациентите с депресивен синдром и когнитивна дисфункция. Обръща се внимание на отговорността на държавните институции към тези таргетни групи поради социалната значимост (честота) и рисковете за самите пациенти и околните лица.

8. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът прилага списък от 3 публикации, в които е първи автор. Една от тях е в списание с импакт фактор 2,857 – *Frontiers in Psychiatry*. В две от представените с доказателствен материал 4 съобщения в научни форуми, д-р Билуков също е първи автор. Налице са и две участия в изследователски проекти, свързани с

темата на проучването и неговото популяризиране. Изложен е списък на още 6 изследователски проекта, в които д-р Билюков е член на екипа. Всички са финансирани от СМН към МУ – София. Участието в повече от 25 публикации и научни форуми у нас и в чужбина, е свидетелство за разностранните интереси, научни търсения и практически умения, придобити от д-р Билюков.

Авторефератът коректно представя основните проблеми и резултати, разгледани в дисертационния труд.

Цялостната работа е лично дело на докторанта, отразяващо отлична интердисциплинарна професионална подготовка, възможности за критичен анализ, творчески синтез и самостоятелно провеждане на научно изследване. Трябва да се отбележи отлично написаният, стегнат и четивен текст, с точен научен стил и подходящо онагледяване. Взети са под внимание повечето от отправените критични забележки в отзива относно готовността за защита пред научно жури.

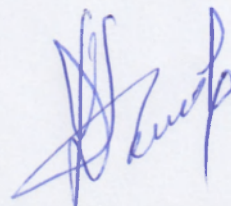
ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ - София.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** за проведеното изследване на тема „Афективни и когнитивни нарушения при пациенти със синдром на обструктивна сънна апнея”, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР” на д-р **РАДОСЛАВ ГЕОРГИЕВ БИЛЮКОВ** в научната специалност „Белодробни болести”.

29.01.2019 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Димитър Г. Попов, дм